

میلعلواوھ

تسیک فراع، تسیچ نافر ع

ن افر ع بتکم رد فده

راثا ز ا ہنفر گرب:

ی نارہت ی نیسد نیسد دمحم دئید جاد الله تیا ہملاء ترصد

و

ی نارہت ی نیسد نسحم دمحم دئید جاحلا الله تیا ترصد

و

ی راہد دمحم خیشد جاد الله تیا ترصد

مہرسد الله سدق

مِجْرًا نَاطِئِشَا نَمَّ لِّلَّهِ ذُو عَا
 مِجْرًا نَمَحْرًا لِّلَّهِ مَسْبِ
 نِيرَهَاطِلَا نَبِيْبِلَا مِلَا وَ دَمَحْمَ اِنْدِيْسَى لِعَدُّ اللّٰهَى لَصْدُ وَ
 نِيْدِلَا مَوِيْدِيْ مَيَقِيْ لِّلَّ نَ لَا نَمَّ نِيْعَمَجَا مِهْنَادْعَا لِعَدُّ اللّٰهَى مُنْعَلُ وَ
 مِيْظَعَلَا لِعَلَا لِّلَّهِ لَا اِ قُوْفَا لَو لَوْدَا لَو

ناسنا تقلذزا فده

راگدرورپ ق لطم دبع ارش دوخ ناسنا هک، تسا تیدوبع ماقم ناسنا تقلذزا دوصقم و روظنم للاقنسا و دوجو زا، دوجو ملاءرد هک ار هچنأ هجینلاب و دنک تکرذ ق لطم تیدوبع طارصرد و دنابد نأ زا هک دنک رارقا و فارتعا و دنک ادخ میلسنار همه، تسا للاقنسا وحن هب تردق و ملء و تاید و راگدرورپ ق لطم دبع ناسنا؛ تسوا یوخ میحانزا، تسای تسین و لهج و فعض و رقف هچنأ؛ تسادخ هجرد نیرنگرزب و ل ماک ناسنا ماقم، نیا و؛ فیلکت و لمء ماقم رد مه و دوجو لصا ماقم رد مه، تسا دنکی م تیاند ناسنا هب لعی لعی دنوادخ هک تسای

دیاب، ی لومعم دارفا لثم دنتسه مه ی تعیرش و بهزم ی اراد و دنکی م ی گدنز ایند رد هک ی دارفا¹ دنک توعد ماقم نیا هب ار ام دناهدما عایینا؛ دنسرب ماقم نیا هب و دنک تکرذ و؛ تسا ق لطم لامک یوس و تمس هب، تعیرش و نیوکت ماظنرد ناسنا ی ناع تکرذ [نیا ربانب]، تسا دوجو تقیقد تاشوارت و اهشزرا میلک لصا و تلامک عیمج تیاهنذ قد سدقا تاذ هک اجنأ زا² دوب دهاوخ ی ناسنا ی اهت یلعف و لامک بتارم عیمج ی اهنتم راگدرورپ تاذ تفرعم

ن افرع تقیقد

الله لآ ملاء لا مکرابم مملک تقیقد هب لوصو، ناسنا ی ار بی لماکت هبترم نیرتلاب هیضام نایدا رد هبیط مملک نیا موهفم اریز؛ تسا رسیم زین تافصد و عامسا رد عانف اب ملحرم نیا هب لوصو. تسا هدوب و، دوجو ملاء رد دحاو رثوم تقیقد رصد و، تابیسم و بابسا ملاء رد تیبیس و ریثأت هنوگره ی فذ دشابی م تیدحا ترصد تیدوبع لابق رد ی تیدوبع هنوگره ی فذ اعبط

مکرابم مملک نلاعاب و، هتفر رتارف الله لآ ملاء لا ملحرم و هبترم زاراعش، ملامسا بتکم رد اما ی م لصاد قد ترصد تاذ رد کلاسیتاذ عانف عطساو هب هک تفرعم هعیرف عطقن نیرخا هب ربکا الله. تسا هتفای تسد، دوشد

و تقیقد هب لوصو اب هکلب، تسا هدوبن ی تاذ عانف ی انعم هب هتشذگ نایدا رد لصاو کلاس کاردا و تیلع و ریثأت رد راصحنا و تیدوبع رد تضحوم هب فصتم ار لاعتم ی ادخ الله لآ ملاء لا موهفم هبترم رد اما. دیامنی م، تسای لاعفا و ی تافصد دیحوت همزلا هک قد سدقا تاذ هب دوجو راثا ماتع عاجرا قد سدقا تاذ نیعت، نیعت اجنأ رد؛ دیامند ار ی ناعم نیا کاردا ات درادن دوجو ی نیعت رگید ربکا الله ی لعف و ملاکره و، دوب دهاوخ قد ترصد ی روضد ملء و کاردا سفن، لصاو کلاس کاردا و، تسای و. تسای احبس ی ادخ تیشم و مدارا و لعف و ملاک سفن، دوشد رصا هبترم نیا رد ل ماک صخش زا هک. تسای هشد تراشانا هب میرکن آرق رد هک تسای حولصد ماقم نامه ماقم نیا ت تعیرش رد ی هلا ی ایلوا و وانی موصعم تبیل ها و ملامسا ی مارگلوسر هب ص اصتخا ماقم نیا

¹ 26. ص، یراگتسر نیبیا
² 25. ص، سدق میرد

فشکنم وایاری بی‌ثداود و دنیبی می‌درفه‌کی باوخذ دننام، دباید تسد دراد رارق دوخل صتم لاثم بترم دریدپ تروصدی هلا یاضر فالاخ و ج بحد ریغ قیرط زا بلاطم نیا هبل و صو اسب هچ و؛ دوشی می‌خرپ لامعا عطساو هبلو، دنشاب می‌دقنعم ی هلا عیارش زاتعیرش دچیه هبلو کی ی دارفا دنرایسب هچ و هریطیس و ریخست عطساو هبلو، دنشخب توفی ردقار دوخ سفذ دنا هتسناوتی ناسفد یاهتدهاجم و تاضایر راضحا و تابیع می‌خرپ رب علاطا. دنروآرد دوخ دایقنا و فرصدت رد ار هدام، لاثم ملع رب یلامجا ریغ روما ماجنا و ماوع مدرم س و فند و ناهاذا رد فرصدت و فراعت می‌ریغ روط هبت کرد و تیغمه عایشا ناتسرپواگ و ناتسرپت بزاه و دوشی می‌شیمت ی هلا عیارش هبلو نیمز تلم زاه هکتسا ی لئاسم، ی‌داع هتیبخ س و فند و هتجا و نیطایش اب نیطیار و هلامذ قرف ریاسو

تایونعم تمس هبت و عدرد ایند هفتخم بتاکم روظنم و دوصقم هک دومن تقد رایسب دیاب نیاربانب موهفم نیا تشپرداری فده هچ و، تسیا ی تیاغ و دصقم عون هچ، تعیبط اروام ملع و ناسنا نطاب و بسحم ناسنا یاری بلیضف یروما نینچ هبلو بایتسد فرصد ایآ؟ دننکی ملابند نیشنل د ملاک و ابیز اب و، دننامی می‌قاب ناسنا یاری گرم ماگنه ات طقف نآ تیباذج و شزرا رابتعا هکی بلیضف؟ دوشی می¹. دوشی می‌مدریس نایسن هتوب و ی‌دوبان و عانف تسد هبلو نانا ی‌مامت ندب زاجور جورخ

ن افرع بتکم لباقم رد فالتخم تاشیارگ

بذاج و تداع قراخروما و تامارک ریاس زاه، تسیا قحذاتی قیقذت خاننش هکن افرع بتکم رد و تئسد زایوری و ملاسا تعیرش زاتعباتم اب دوجو تقیقذ رارسا فاشکنا رب طقف و تسیند یربخ زارابخ زامعا، ی‌داع ریغ روما هبلو رگیذ یاهبتکم هکی لاحرد؛ تسیا زکرمتم ربمایپ تبیلها یاشمم ماطد و لامندروآ تسدهبلو عایشا ی‌دام ص اوخ و هدام ملع رارسا فشک و س و فند رب علاطا و بیغ روهظ نامز نیبعت و (هجر ف الله لجد) رصع هاما ی رهاظت خاننش و نآ لاثما و ایمیک لیصحت و ی‌ویند ی‌م تداع قراخل اعفا ماجنا و ضر لاتی طندروآ تسدهبلو تمس نیا هبلو دارفا ندروارد تکردهبلو واهبلو و انارسخ بجوم لامعت ی‌ادخ هبلو زجار کلاس هجوت، دیحوت لها و نافر عنانگرزب [اما]، دنزادریپ² دنرمشی تسیا و شزرای ی‌هاگنس هبلو، ل صو باباذا رهوج ضبوعت و رمع هبامرس نداد رده

ملاوع زاداعتبا و عبط ملع هبلو قلعت عطساو هبلو، مومع و حذ هبلو شب سفذ هکتساجنیا تقد لباق هتکذ و تالواکم زامعا ی‌ویند روما و تاپدامل یصحت رداری ناسفد تاییهتشم و تاذل هکنانچم، انعم چیه زانآ هبلو و صو یاری و دنادی مهنیا ریاس و تاسایر و بکارم و نکاسم و هسبلا و تابورشم و ی‌خزرب و ی‌روصد س اود هریاد رداری ی‌ونعم تاذل هبلو و صو روظنیمه، دنکی مذراذگورفی ششوک، دریگ تسد هبلو سفا اباری یرام ی‌درف دنک دهاشم رگا لاثم بابنم. دنکی مهدهاشم ی‌داع ریغ روما ملع قیاقذ زای تقیقذ دهواخب هقیقذ مد راقم هبلو ی‌درف هچنانچ نکیلو؛ دنوشی معمج و رود هبلو همه دنوشی مدنکارپ و رود زاهمه و دنکی مذ هجوت واهرتشیب رفذ دنچ، دنک نایب ار دیحوت و دوجو

و لئاسم هبلو دسر هچات، فراعت می‌ریغ روما زاتسیا ی‌هنومن نیرتکچوک و نیرتمک لاثم نیا ی‌مامت هک، ضر لاتی ط و ی‌دام روما رد تاقصدت و تیغذ روما رابخا زارتریگمشچ و رتلااب ثداود و دیحوت و نافر ملع و هنیانید و؛ دننامی تاشگزاب ناسنا ی‌لاثم و ی‌خزرب س اود هبلو روما نیا بتسا هلصاف نامسا ات نیمز زای ناسفد ی‌اهباجد فشک

دنرادروخری صاخشزرا و تهاجو زامدرم نایمرد دارفا زاهتسد نیا هک دوشی مهدهاشم اذو دیحوت لها زارتنشید، نانشاگردک لیصحت هچ و ی‌معا هچ، مدرم فالتخم ی‌هاهدوت زانانآ فارطا و³ بتسا رادرخری رتشیب تیباذج زاهماوع یاری نانا تبحد روضد و، دناهتفرگبرد تفرعم و

¹ 36. ی‌لا 34 ص، س‌دق میرد

² 76. ص، س‌دق میرد

³ 36. ص، نامه

رد هزورما هک ی صاخشا زونه، هک کاند عم نکیلو؛ دودب تیلانو و درجت و دیحوت ملع ارارسا هبل ووصو ریغ روما ندرک وگزاب لابلند هب، دنئیای مرپ درمگر زب نیا ی نانتسا تکیخشد زا دیجمت و فییرعت ددص ناشیا ی ارب ی تلزنم و ماقم، ناشیا زا ثداود نیا رودص نودب ایوگو و، دننسه تاید نامز رد وا ی داء! دنای منی قاب ناندچ

دوجو ی فرع و ی ملع فالنخم عماود نیب رد نونک ات نامز رید زا هتسویب طلاغ گنهر ف نیا و زاربا رد ار حلاص ی هلا فرع دوخ، ی تایضتقم و حلاصم هب انب دراوم ی ضعب رد ی لب. دراد و هتشد، تسا هدوب راوتسا دصقم و روح نیا رب ی هلا ی ابینا فزجم هچنانچ؛ دنکی مدهاشم روما نیا زا ی امراپ دشاب هدوب فده و مطقن نیا هب ن دیسر ی هلا چجد و ناربمایب تاسر تیاغ و دصقم هکنیا هناما تساجنیا زا رتشیب تاداع قراوخ و تاروهظ ی اراد دارفا رد تفرعم و دیحوت زا ظن دودب رتمک ی گتسب تاداع قراوخ رودص و روهظ رادقم هب ی هلا ی افرع ی دوجو بتارم تیلعف و ل ماکت نازیم هک بتشاد دهاوخ

دندومرفی م اهراب - مرس الله سّدق - ی نارهط مملع موحرم

دیحوت ملوع کاردا و تفرعم زا و بیصن و ظد، دشاب رتشیب و از روما نیا روهظ هک در فر ه دوجو رد ی هلا تافصد و عامسا بتارم ققحت نازیم و رتشیب و ی دوجو موعس هک ی سکره و؛ تسا رتمک، دیحوت و تفرعم لها دصقم اریز! دودب دهاوخ رتمک و از روما نیا روهظ و تازورب، دشاب رتنوزفا و دش دهاوخ لصادر روما نیا اب مهم نیا و، تسا قد ترضد نافرع

ی م راکشأ نانا ی ارب روما نیا زا رتمک، ی ملع فده نیا ی وس هب مدرم نداد تکرحد ی ارب اذل و راتفرگ ی خزر ب روص و ی نطاب س اود ماد رد و دریگن وذل ناسم نیا هب نانا سفن و ن هذ ات دنیا من دندرگن

ار دوختسد و دناهدنام اوتان و زجاع راگدرورپ دیحوت کاردا و قد تفرعم زا هک نانا اما و ی امراپ دوختسد هب ماوع هجوت ی ارب، دنبا یی م گنل ار دوخت یاپ و ماتوک ابیلع هورن ادبل ووصو زا، بتاکم ریاس و نافرع بتکم نیب قرف تسا نیا و. بتشاد دنهاوخ دوخت زا روما هنوگن یا زاربا زج¹. دشاب هدوب عبط و مدام اواروام ملوع نانا ی وس و تمس هچرگ

دیحوت تقیقحو نافرع هبل ووصو ی لصا طرش عرش نیز اوم عیمج قیقد تیاعر

رماوا زات عطا و تعیرش تاروتسد زا تعباتم نودب قد هب نافرع هک اجنا زا ملسا بتکم رد نیا هبل ووصو ی ارب الله ی لب کلس، دشابی م عنتم و ل احم ملس و ملأ و هیلع الله ی لصد مرکا ی بنی هاوند و ی امژد، هدموم هب و م سّدقم عرش ماکحا و نیز اوم تیاعر رب ار دوخت مامتها و ی عس مامت دیاب هجرد فیلاکت نایب هب تبسن هک رادقم ره هب تسا ی هیدب. دیامن ی هاتوک هروثام فیلاکت و ضیارف ماجنا زا مورحم ار دوخت، ی لامک تادادعتسا چیاتند و تیلعف بتارم بیصن زا رادقم نام هب، دیامنل اماها و حماسم بتسا هدموم

دناهدومرف قد ی ایلوا و ی هلا ی افرع زا ناگرزب اذل و

نافرع هبترم هبل ووصو، مئا وحن هب مدر او فیلاکت نایب و عرش نیز اوم عیمج قیقد تیاعر نودب. دشابی م قبطنم ی خیرات نارق و دهاوشد ابلاماک بلطم نیا و؛ دودب دهاوخ ل احم دیحوت تقیقد کاردا و اب - هعیش رد هچ و مامع و تنسل لها رد هچ - ی ملسا فرحنم ی هاهقر زا ی رایسب مینیبی م اذل و، نطاب و تقیقد هب ی بایهار ی اعدا اب و هدمأ راتفرگ ناطیشد م سوسو رد، ی داقتعا بتارم رد فلاتخا نأ، هتشدنپ فیلاکت ماجنا زا زاینی رب ار دوخت و دناهدتسش عرش ماکحا و نیز اوم هبل ماعتیاعر زا تسد فالنخم فناوط زا مریغ و مئیلیعامسا دننام، دننادی م مزلا ی نطاب روما هب ماگان و ی دتیم دارفا ی ارب ار لا و ی راب و دنبی بو، فیلاکت زار ارفزج بللطم نیا مامت هکی ل احر د؛ قد تفرعم هب ن یلحنتم و مئیفوص

¹ 41 ی لا 37 ص، نام ه

تسیند یرگید زیچ یرگی لبأ

مدرم زا ریثکی عمج ناهذا مزورما هک قلذ ملاء تقیقد و نطاب هب تافتلا و انعم ملاء هب هجوت
ی شایع و اهی نارسوهر بی شوپرس یارب الماخذ قر فریاس هک هچنأ اب، تسامتشاد فوطعم دودخ هب ار ایند
1. برد یر هوج و یلک توافق دنتسابی م نأ تابثا ددصرد دودخ یاهتلاض و اه

ن افرع و فوَصت

بجوم، ن افرع بتکم هب ایند لها زا یا مدع باستنا مکنیا تسامتیمها زناد باب نیا رد هک هچنأ
و دودخ یرهاظ لیماشد ریغت اب نایا؛ تسامتشگ تفرعم و دیحوت لها هب دارفا زا یرایسب ن ظ عوس
ن تشادگ اپریز اب ی تدا سب هچ، قلذ زال ازعنا و دهن هب رهاظت و ن افرع لها زا حلاطصا دنچ یریگارف
ی ایلوا و افرع مارم و بتکم هب نیریاسی نیبید بجوم یرهاظ ماکحا و فیلاکت تیاعر و ی عرش بادأ
ن انابز ی سراف صوصخ هب نیمز قرشم گنهر فرد فراء اب ی فوص حلاطصا مزورما دنا هتشگ ی هلا
تسامتشگ توافقتم

ملاء تآیفذ فشک و قد سدقا تاذ ی دوهدش کاردا نأ و، تسامکی فوَصت و ن افرع تقیقد
تسام یروضد ملاء و ی بلق تریصب اب دوجو

دندومرفی م نیچ ی ضاق ی لع دیس اقا، قلاخا دیحو داتسا هب عجار ی نار هط ملاء موحرم
ی ملاء و میطع ی هیقف آیرهاظ مولع رد ی نعید؛ دوب ن افرع و ملاء هب نج ود ی اراد ی ضاق موحرم
نایم عمج و، ددومذ ی ط ار هعبر ا رافسا هک دوبل ماک ی ناسنا و لصاو ی فراء مینطاب مولع رد و، لیج
ددومذ یربهر قیقحتلای لع تقیقد ی داو هب مملکالی نعمامتبار و، تقیرط و تعیرش و نطاب و رهاظ
دوب

دنتخادری می هفقل وصال صفم و ل ناطلاب ی اهتحد و یرهاظ بتکن تشون هب هتسویب هک ی یاملع هب
حقیقت ار هقیرط نیا دودخ ن ادرگاشد دز نرد و تفرگی م مدرخ، دنامی می هت تفرعم زاناشنسد هجیننلاب و
دومنی م

درید و مضراعمر د تخسد، دندهی مذتیمها عرش رهاظ هب هک ی اهقوصتم و شیوارد اب نینچم ه و
دومرفی م و دوب

ای و نیداضتم نایم عمج، تسامقیرط و هار سفن هک تعیرش هب یانتعا مدع اب ادخ هار کولس»
«تسام نیضفانتم

رد فرشا فجنرد هک دود اشوک و ی عاست اهورکم کرت و تآبحتسم نایتا رد یردقه ب ش دودخ
و رون نیا شبات تردق هک ی نامشچروک و نیدناعم زا ی ضعی هکی روطه هب؛ دوب لثمابرضد رمانیا
دنیامنی م هذلا و دنوشی م تفایش بی و مک م هفجنرد صخلأاب و اهمزودرد هشیمه و دنتشادزار تقیقد
ی م، ددنتک خسم ار هتسراو ی ناسنا و لیج ی فراء ی قیقدهر هچ دنه اوخی م تامهنا م طساو هب دنناوتب ات و
دنتفگ

هماع نذزلوگ یارب ی ضاق تاهورکم کرت و تآبحتسم هب مازتلا و تدابع و دهن هجرد نیا»
«!! تسیند مز تلم و تسیند دقتعم زیچ چیه هب هک تسامی فوص کپی و هنرگو، تسامقیرط رد هبیش و

! «أیفوص أهیقف ن وکی نأل جزلأ معذ»: ی ضاق ی اقا
اقا الله تیا موحرم هلمجزا، تیدد و هقف یاملع و عجارم زا یرایسب هک میطع ی سلجم رد ی زور
دوب لدب و در نانشایم رد ملاک و دندوب امهریغ و ی قارع نیدلاء ایض اقا و ی ناهفصا ن سحلاوبا دیس
دندومرف دنونشب همه هکی روطه دنلب ی ادص اب ی ضاق موحرم «نعم الرجل أن یکون فقیها صوفیا». و
دنام ی اجه ی ضاق موحرم تاملک زا اهل ثملابرضد دننام، نیا

یریگولج قیرط و هراما سفن ی اههار هب ملاء ی نعید ی فوص و؛ ماکحا و تعیرش هب ملاء ی نعید هیقف

1. 32. ی لا 29 ص، سدق میرد

راگدرورپ و دومحمبّر رطاخ یاضری اری پی ناسفند تاییهتشم اب دهاجم و زرابم و ،نطایثدی اهامد زا
 ی نارهط هملع ملاکی هینتا - ناسحلّا و لوظلاوذ ناتم
 وخذ هب قذ تاذ تفرعم رد رصحنم طقف ی هلا ی ایلوا و للهبا ی افرع نیا ی مامت تقیرط و بتکم
 عیمج ضفر و ایند ملاء تارابتعا هب اپ تشپ و سفن بتارم زا روبع اب هک ،تسا ی بلق کاردا و دوهش
 هب ،هیرونبجد و تملظ ملاوع زا روبع و للاج و لامج جرادمی ط و مراما سفن بناوشد و اهتینانا
 و تفرعم نیا هب ار نارگید و ،دندیزگی و ام و اسدق میرد رد و هدمآ لئاذ راگدرورپ تاذ تفرعم
 دناهدرک توعد تخانشد

فوّصت و نافرع هصرع رد تسرپایند و راکم و لاتحم ی اهدع ندش ادیپ

و دندما دیدپی یروث نایفسن وچ ملاسلا مهیلع همنانامز رد رکم و هعدخ و ایرلها زا یخر باما
 و دهن و یریگه شوگ هب رهاظت اید و دندومنم عجد دوخ رود هب ار مدرم ،تراهط و یحو بتکم لباقم رد
 بجوم ی فوصد بقل اید و ،دندروا مهارف ماوع مدرم ی ارب ار جاجوعا و فارحنما هصرع ،ایند زاضار عا
 رارمتسا نانچم خیرات لوط رد هلمسم نیا و ؛دنتشگ اینا ی عقاو و ی لصا نابحاصد و مسا نیا ی مانبد
 روهظ هب هصرع نیا رد تسرپایند و راکم و لاتحم دارفا و دوهش و دیحوتلها زا هتسد و دره و ،تفای
 دندیسر

ی نعم نیدب ،تسا ی کی ناونع و د نیا ق ادصم هک تسا نآ رب هدیقع ار ن فبابرا زا ی رایسب اذلا و
 و فراع قلاطا ،دشاب للهبا عقب و للهبا عانف و قد سدقا تاذ ی دوهش کاردا ،ن افرع زا دوصقم رگا هک
 یخر برب طافتحا افرصد روظنم رگا و ؛تسا ی عقاو و ی قیقذ ی قلاطا ،ن آ دجاو درف هب ش یورد و ی فوصد
 زان اگرزب و املع رب داریا و یریگه شوگ و دهن هب رهاظت و داروا زا ی اهراپ ماجنا و تاحلاطصا زا
 دوشی م قلاطان اوندع سدره ،روما نیا هب رهاظتم و فرحنم درف رب زاب ،دشاب تعبیرش ی احصد

ی نادمه ی لقتیسد لام دنوخا موحرم هب ی فوصد قلاطا

قلاخا ی برم و ل ماک فراع الله قیا موحرم هب تبسن ،رهاظلها نیمعمع زا ی اهدع :دنتکی م لقت
 ناشیا اذیا دصدرد و دنتشاد اور ی تشز و اوران ی اهت بسن ،ی نادمه ی لقتیسد لام دنوخا ،ل کلا داتسا
 دندومنم باطخ ی فوصد ناونع هب ار وا - تقو دیلقت عجرم - ی نایبرش موحرم هب ی امانرد و ،دندما رب
 دومرف نانا خساپرد ی نایبرش موحرم
 زازین ارم لاعتی اذخ شاکی ا ،تسا نآ ق ادصم دنوخا لثم ی تبصخش هک تسا نآ ی فوصد رگا
 1! دادی م رارق هفوصد هلمج

1. 82. یلا 76 ص ،سدق میرد